

”Att levandegöra vårt kulturarv”

Referat från Arkivpedagogiskt seminarium i Vimmerby 3 oktober 2007

I år skulle Astrid Lindgren ha fyllt 100 år. 100-års jubileet uppmärksammas med en rad olika aktiviteter runt om i landet. På Kungliga biblioteket i Stockholm visas exempelvis utställningen ”Astrid Lindgren som opinionsbildare”, baserat på material ur Astrid Lindgrens privatarkiv. Arkivet, som förvaras på biblioteket, beräknas fylla mer än 125 hyllmeter och är förmodligen det mest omfattande arkiv som en enskild svensk har lämnat efter sig. I brev, manuskript, fotografier och tidningsartiklar speglas mer än 60 år av hennes verksamhet. Vill man däremot söka ursprunget till Astrid Lindgrens författarskap får man bege sig till Vimmerby och hennes barndomshem Näs.

Nybyggnationen och prästgården vid Astrid Lindgrens Näs.

Under sommaren invigdes här ett nytt kulturcentrum alldeles intill barndomshemmet och den gamla prästgården. Den nya byggnaden rymmer konferenslokal, café och tillfälliga utställningar, medan prästgården fungerar som museum och forskningsbibliotek. Här finns även ambitioner att bygga upp en pedagogisk verksamhet och skapa ett centrum för utomhuspedagogik. www.astridlindgren.nas.se

Presentation av NÄS pedagogiska verksamhet av Linda Jönsson

Det var också på Näs som Arkivpedagogisk forum valde att förlägga höstens seminarium ”Att levandegöra vårt kulturarv”. Under dagens serverades, förutom Astrid Lindgrens jubileumskakor, smakprov på hur olika kulturarvsinstitutioner i samarbete med skolor kan levandegöra historien med hjälp av tidsresor, dramaövningar, film, utställningar, arkivlådor och skönlitteratur.

Astrid Lindgrens barndomshem.

Håkan Nordmark, pedagog vid Kalmar läns museum, berättade med utgångspunkt i en tidsresa i Vimmerby år 1906 hur arbetsmetoden kring tidsresor ser ut. Initialt väljer man ut en lämplig historisk plats. Utifrån arkivhandlingar och litteratur skapas sedan en historisk kontext och olika roller till den kommande tidsresan. Därefter genomför museipedagogerna en fortbildning för lärare, som i sin tur sätter igång temaarbeten i skolorna. Elever ges möjlighet att studera den aktuella tiden genom att bl.a. besöka bibliotek, arkiv och hembygdsföreningar. Slutligen genomförs själva tidsresan då elever får ikläda sig tidsenliga kläder och inta sina roller. Under ledning av museipedagogerna genomförs ett rollspel med en rad aktiviteter och händelser. Tidsresan är ett sätt att göra historien levande och aktuell. Med utgångspunkt i det förflutna uppstår diskussioner kring vår samtid. Tidsresan blir även, enligt Nordmark, en betydelsefull gemensam referens för elever och en lokal referenspunkt.

(www.kalmarlansmuseum.se)

På Frödinge skola har man deltagit i tidsresor vid ett flertal tillfällen. Betydelsen av detta arbete bekräftades av de f.d. eleverna Magnus Heimonen och Emilia Johansson, samt läraren Lars-Åke Andersson. De berättade hur de, med inspiration av tidsresan, spelade in en film i samarbete med mediapedagog Ing-Marie Fransson, Kulturskolan i Vimmerby. Elevernas önskan var att göra en film med historiska miljöer som utgick från "deras egen författarinna". Valet föll på Astrid Lindgrens saga "Sunnanäng". Filminspelningen pågick under ett helt läsår och spelades in i närliggande miljöer. Kläder lånades in av Kalmar läns museum och tillverkades på slöjden. Frödinge hembygdsförening bistod med miljöer och redskap. Filmen, som är 26 minuter lång, hade premiärvisning vid seminariet och fick stående ovationer.(Är

man intresserad av att veta mer kontakta ingmarie.fransson@vimmerby.se)

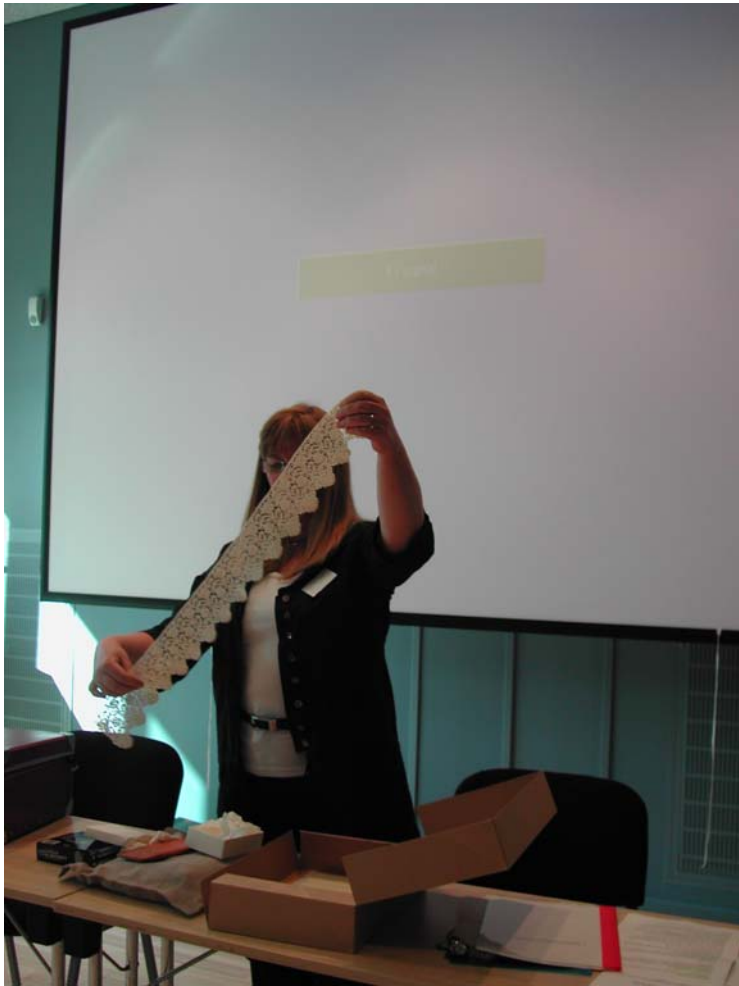
Astrid Lindgrens berättelser läses ofta som sagor men fungerar även som en slags "historieböcker". I både Sunnanäng och Emil Lönneberga skildras exempelvis händelser och företeelser från 1800-talet andra hälft. Med utgångspunkt i den nya arkivpedagogiska boken "Krumelurer i arkiven – en pedagogisk resurs" visade Karin Sjöberg vid Skånes Arkivförbund, hur arkivens källor blir levande och intressanta med hjälp av Emil i Lönneberga. (www.skannerarkiv.se)

Slutligen visades två stycken arkivväskor/lådor som båda tagit sin utgångspunkt i enskilda personers [livsöden](#). Den ena är producerad av Anki Heimonen på Vimmerby kommunarkiv, och handlar om den lilla fattiga och svagsinta Mathilda. [I fattigvårdsprotokoll, brev och kyrkoböcker](#) får man information om flickans familjesituation, hur hon blir utackorderad i socknen och så småningom ivägskickad till mostern i Amerika. Men här slutar spåren efter Mathilda och frågorna tar vid. Vad hände med Mathilda? Kom hon fram till Amerika? I samband med visningen av lådan gav dramalärare Agneta Regell, Kulturskolan i Vimmerby, [exempel på hur hon använt lådan i samband med dramafortbildning för lärare](#). (Litteraturtips: "Structuring drama work – a handbook of available forms in theatre and drama" av Jonathan Needlands and Tony Goode)

Agneta Regnell ger exempel på dramaövningar

Den andra väskan har sammanställts av bl.a. Inger Enquist på Statens musikbibliotek i

Inger Enquist presenterar det arkivpedagogiska läromedlet Jenny Lind.

samarbete med Musikmuseet. Här har man, precis som i Vimmerby, valt att ur sina samlingar lyfta fram ett enskilt människoöde. Den utvalde är den världsberömda sångerskan Jenny Lind, vars sångtalang upptäcktes i mycket ung ålder. Väskan innehåller välgjorda kopior av konstverk, brev, fotografier, turnéplaner och recensioner som skildrar livet som sångerska under 1800-talet, men även underlag till aktiviteter såsom recept på en Jenny Lindpudding, sångnoter, mönster till Jenny Linds flickklänning och klippdockor. (www.muslib.se) Arbetet med väskan gav, enligt Enquist, många nya tankar och idéer kring hur man kan levandegöra sina samlingar för andra målgrupper än skolan.

Under våren planeras ett arkivpedagogiskt seminarium som kommer att handla om arkivens och även andra kulturarvsinstitutioners pedagogiska arbete gentemot vuxna och äldre.

